

CITATION: 1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, 9-11 Nisan 2018, İstanbul-TÜRKİYE

ISBN: 978-605-2132-21-0

DOI: 10.21733/ibad.419996

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE KAVRAMLAR İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Dr.Öğr.Üyesi Özlem ÇAMLİBEL ÇAKMAK¹

Özet

Düşünme ve öğrenme becerilerinin temeli okul öncesi dönemde atılır. Çocuklar düşünme ve öğrenme becerileri ile neden, niçin, nasıl gibi sorulara mantıklı cevaplar vermeye çalışırken kavramlar arasında ilişkileri kavramayı ve akıl yürütmeyi öğrenirler. Düşünmenin temeli, kavramların varlığına; bilgi kazanımının temeli de kavram kazanımına bağlıdır. Çocukların çevresindeki nesnelere tanımlamak, karşılaştırmalar yapmak, olayların sırasını anlamak, insanların, mekânların ve eşyaların konumlarını ve özelliklerini anlamak gibi okul performansları için önemli olan bilişsel işlevlerin gerçekleştirilmesini kavramlar desteklemektedir. Bu açıdan bakıldığında okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından önemli olan kavramlar konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi ve çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırılması önem arz etmektedir. Bu çalışmada, okul öncesinde kavramlar konusunda yapılan araştırmalar ile ilgili genel eğilimlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Döküman analizi yöntemi kullanılan araştırmanın evrenini, YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından arşivlenen, konu bölümü kavram olarak dizginlenen 773 lisansüstü eğitim tezi oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, okul öncesinde kavram alanında yapılmış toplam 39 tez dâhil edilmiştir. Ulaşılan tezleri incelemek üzere araştırmacı tarafından çalışmanın amacına yönelik bir "Tez İnceleme Formu" geliştirilmiştir ve bu form doğrultusunda bulgular sunulacaktır. Çalışmanın, incelenen tezlerde çalışılan kavramları, değişkenleri, örneklemi ve yöntemleri incelenerek, bu alanda yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, kavram, lisansüstü tez.

¹ Sorumlu yazar/Corresponding Author, AİBÜ, Türkiye, camlibel_o@ibu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5826-416X

AN OVERVIEW OF POSTGRADUATE THESES WITHIN THE FIELD OF CONCEPT AT EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Abstract

The foundations of thinking and learning skills are set in the preschool period. While children use their thinking and learning skills to try to provide logical answers to questions like why, for what and how, they learn to comprehend the relationships among concepts and to reason. The basis of thinking is dependent on the existence of concepts, and the basis of knowledge acquisition is dependent on concept acquisition. Concepts support children in performing cognitive functions that are important for their school performance such as defining the objects around them, making comparison, understanding the order of events and understanding the positions and characteristics of people, spaces and things. Within this perspective, it is important to examine studies that have been conducted on concepts that are important in terms of preschool children's development and investigate their effects on children. This study aims to determine the general tendencies in relation to studies that have been conducted on concepts in the preschool period. In the study where the method of document analysis was used, the population of the study consisted of 773 graduate dissertations that were archived with the subject tag of 'concept' by the Publication Documentation Department of the Higher Education Council of Turkey. The sample of the study consisted of 39 dissertations that were completed in the field of concepts in the preschool period. In order to study the accessed dissertation documents, the researcher developed a "Dissertation Analysis Form", and findings will be provided using this form. It is believed that the study will shed light on new studies to be conducted in this field by investigating the concepts, variables, samples and methods that were used in the reviewed dissertations.

Keywords: Early childhood education, concept, post graduate thesis

GİRİŞ

Kavramlar, benzer nesne, insan, olay, fikir ve süreçleri gruplamada kullanılan kategori isimleridir. Kavramlar, insan düşüncesinde şekillenen, farklı nesne ve olguların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi yapısı, bireylerin düşünmesini, fiziksel ve sosyal dünyayı anlamalarını ve anlamlı iletişim kurmalarını sağlayan zihinsel araçlar olarak tanımlanmaktadır (Ülgen,1996; Senemoğlu, 2000). Kavramlar bilişsel yaşamımızın merkezi olarak düşünülür. Kavramlar kişinin dünyasının fonksiyonel küçük parçalara ayrılmasına yardımcı olur. Çocuklar duyu organları aracılığıyla dış dünyadan bilgi edinirler. Duyu organları bağımsız çalışır ve başlangıçta duylardan gelen veriler düzensiz, karmaşık, anlamsız ve hamdır. Bu duyların anlam ifade edebilmesi için organize edilmesi, birbiri ile ilişkilendirilmesi ve önceki deneyimleriyle karşılaştırması gerekmektedir (Manocha ve Narang, 2004).

İnsanların düşünce ve duygu zenginliği, eğitimleri ve ihtiyaçlarının çeşitliliği ve geliştirdikleri değerlerin niteliği, kısaca insanların yaşam biçimleri kavram oluşturma ve geliştirme sürecini etkiler. Bir başka deyişle insanların yaşamları, geliştirdikleri kavramlarla sınırlı olup kavram oluşturma düzeyleri yaşa, zekâ ve deneyimlerine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Kavramların kazanılması bir ve iki yaşlarında başlar, dördüncü yaşta ise kavram kazanımlarında hızlı bir ilerleme görülür.

Okul öncesi dönemde çocuklarda kavramların hiyerarşik bir örgütlenmesi yoktur. Çocuklar ağacı tanımlayabilmekte, ancak ağacın bir bitki olduğunu kavrayabilmektedirler. İki-dört yaş arasındaki çocuklar uçan nesnelere "kuşlar", tekerlekli araçlara "arabalar" gibi olgunlaşmamış kavramlar kullanmaktadır. Bir kavramın kazanılması için, kavrama ait bilgilerin öğrenilmesi, sınıflandırılması ve tekrar edilmesi gerekmektedir. Yaşın ilerlemesiyle çocuklar nesnelere daha fazla özelliğine göre ilişkilendirebilmektedir. Çocukların temel kavramları bilmeleri, sınıflandırma, sıralama, karşılaştırma ve problem çözme etkinliklerini başarmalarını sağlamaktadır (Alisinanoğlu vd., 2007; Uyanık-Balat, 2003).

Prater (1993:51-53) kavram kazanımının gelişiminin soyutlama, genelleme, katagorize etme ve sembol ve nesnelere arasında ilişki kurma becerilerine bağlı olduğunu ve çocukların çoğunluğunun kavramları gözlem ve deneyim yoluyla öğrendiklerini vurgulamıştır. Yapılan araştırmalar, kavram kazanımlarında erken yaşlarda çocuğa sağlanan zengin uyarcılı çevrenin ve çocuğun bu çevreyle etkileşiminden elde ettiği deneyimlerin etkili olduğunu göstermektedir (Ürkün, 1992; Arı ve ark., 1994; Akman, 1995; Kurtuluş, 1999; Çağlak, 1999; Üstün ve Akman, 2003; Sancak, 2003; Li ve Atkins, 2004).

Yer, zaman, miktar ve sınıflama gibi temel kavramlar çocuğun düşünme becerileri için temeldir. Çocuklar kavramlar aracılığı ile nesnelere arasındaki ilişkileri, kişilerin yerlerini ve özelliklerini, olayların sırasını anlayabilirler. Öğretmenlerinin yönergelerine uyabilirler ve böylece çeşitli etkinliklerin gerekliliklerini yerine getirebilirler. Sınıflama, sıralama, karşılaştırma ve birden fazla özelliği belirleme gibi becerileri gerektiren problem çözme etkinliklerine katılabilirler. Kavramları bilmek çocukların etkin bir şekilde düşünmelerini sağlayarak karşılaştıkları yeni nesne ya da olayları uygun kategorilere yerleştirmelerini kolaylaştırır, yeni yaşantılarına anlam kazandırır (Boehm, 2000)

Çocukların çevresindeki nesnelere tanımlamak, karşılaştırmalar yapmak, olayların sırasını anlamak, insanların, mekânların ve eşyaların konumlarını ve özelliklerini anlamak gibi okul performansları için önemli olan bilişsel işlevlerin gerçekleştirilmesini kavramlar desteklemektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından bu kadar önemli olan kavramların çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırıldığı çalışmaların incelenmesi, bu alandaki gelişmeleri ortaya koyması açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye’de okul öncesinde kavramlar konusunda yapılan araştırmalar ile ilgili genel eğilimlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda; lisansüstü tezlerde çalışılan kavramları, değişkenleri, örneklemi ve yöntemleri incelenerek, bu alanda yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Araştırma Soruları

1. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara ve türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
3. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma türleri nelerdir?
4. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde hangi gruplarla çalışılmıştır?
5. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin tematik dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Türkiye’de 1990-2016 yıllarında okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili lisansüstü tezlerinin genel eğilimlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma betimsel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip ortaya konmasıdır (Karasar, 2005).

Örnekleme

Araştırmanın veri kaynağını, YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından arşivlenen, konu bölümü «okul öncesi eğitim» ve « kavram» olarak dizinlenen, okul öncesi eğitimde kavram alanında yapılmış toplam 39 lisansüstü tez oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığının tez tarama sayfasında yer alan konuyla ilgili lisansüstü tezlerine ulaşılmıştır. Tezler pdf formatında bilgisayara aktarılmıştır. Erişime kapalı tezlerin özetlerinden faydalanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada veri analizi sürecinde ise doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yöntemi; araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda ulaşılan tezleri incelemek üzere araştırmacı tarafından çalışmanın amacına uygun olarak, tezlerin türü, yılı, yürütüldüğü üniversite, tezin çalışma grubu, araştırma teknikleri ve tezlerin genel eğilimleri bilgilerinin yer aldığı “Tez İnceleme Formu” oluşturularak kullanılmıştır.

BULGULAR

Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin otuz bir tanesinin yüksek lisans tezi, sekiz tanesinin ise doktora tezi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Örnekleme dâhil edilen yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı

Yıllar	Yüksek lisans	Doktora	Toplam
1990	1	-	4
1991	1	-	
1992	-	1	
1993	1	-	
1994	-	-	
1995	-	1	5
1996	-	-	
1997	-	-	
1998	1	-	
1999	3	-	
2000	1	-	3
2001	-	-	
2002	-	-	
2003	1	1	
2004	-	-	
2005	3	1	13
2006	2	-	
2007	3	-	
2008	3	-	
2009	1	-	
2010	1	1	9
2011	3	1	
2012	-	1	
2013	2	-	
2014	-	-	
2015	3	-	5
2016	1	1	
Toplam	31	8	

Tablo 1 incelendiğinde 39 lisansüstü tezin 31'inin yüksek lisans, 9'unun ise doktora tezi olduğu saptanmıştır. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili tezlerin 1990-2016 yılları arasında olduğu görülmektedir. Tezler yıllara göre beşer yıllık dilimlere ayrılarak bakıldığında; 1990-1994 yılları arasında 3 yüksek lisans, 1 doktora tezi olmak üzere toplam 4, 1995 - 1999 yılları arasında 4 yüksek lisans, 1 doktora olmak üzere toplam 5, 2000-2004 yılları arasında 2 yüksek lisans, 1 doktora olmak üzere toplam 3, 2005- 2009 yılları arasında 12 yüksek lisans, 1 doktora olmak üzere toplam 13, 2010- 2014 yılları arasında 6 yüksek lisans, 3 doktora tezi

olmak üzere toplam 9, 2015-2016 yılları arasında ise 4 yüksekisans, 1 doktora olmak üzere toplam 5 lisansüstü tezi yapıldığı görülmektedir. Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili yıllara göre yapılan yüksek lisans ve özellikle doktora tezinin yeterli sayıda olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 2. Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı	Sayı
Gazi Üniversitesi	8
Hacettepe Üniversitesi	6
Ankara Üniversitesi	5
Marmara Üniversitesi	5
Selçuk Üniversitesi	5
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1
Adnan Menderes Üniversitesi	1
Akdeniz Üniversitesi	1
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	1
Çukurova Üniversitesi	1
İnönü Üniversitesi	1
İstanbul Üniversitesi	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1
Toplam	39

Tablo 2 incelendiğinde, örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin 8 tanesinin Gazi Üniversitesi'nde, 6 tanesinin Hacettepe Üniversitesi'nde, 5 tanesinin Ankara Üniversitesi'nde, 5 tanesinin Marmara Üniversitesi'nde yine 5 tanesinin Selçuk Üniversitesi'nde, diğer üniversitelerde ise 1 lisansüstü tez çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Buna göre, lisansüstü tezlerin üniversiteler arası dağılımında ilk sırayı Gazi Üniversitesi'nin aldığı saptanmıştır.

Tablo 3. Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin araştırma türlerine göre dağılımı

Yöntem	Sayı	%
Nicel	35	90
Nitel	2	5
Karma	2	5
Toplam	39	100

Tablo 3 incelendiğinde, örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin % 90 olduğu ve daha fazla kullanıldığı öne çıkmaktadır. % 5'inde nitel araştırma yöntemi kullanılırken ve yine % 5'inde de karma araştırma yöntemi kullanıldığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre nicel araştırma yönteminin daha fazla kullanıldığı dikkati çekmektedir. Hemen hemen tüm sosyal bilim/ eğitim bilim alanları için geçerli olan nicel araştırmanın yaygın olarak kullanılma durumunun çeşitli nedenlerinden bahsedilebilir. Birinci olarak nitel araştırmanın yaygınlaşabilmesi için araştırma yapılacak alanda yeterli nicel bilgi birikimi ve bilimsel temelin var olması gerekir. Ancak o zaman nitel araştırma uygulama zemini bulabilir. Sosyal bilim alanlarından birçoğunun Türkiye'deki hatta dünyadaki durumuna bakıldığında henüz gelişme halinde olduğu görülür, dolayısıyla, bu alanlarda nicel çalışmaların ağırlıkta olması olağandır (Yıldız, 2004).

Tablo 4. Örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı

Çalışma Grubu	Sayı	%
Çocuk	33	84
Öğretmen	2	5
Öğretmen Adayı	1	3
Çocuk ve Öğretmen	1	3
Diğer	2	5
Toplam	39	100

Tablo 4. İncelendiğinde örnekleme dâhil edilen lisansüstü tezlerde çalışma grubu olarak % 84 ‘ünün çocuklarla çalıştıkları görülmektedir. Okul öncesi eğitimin doğrudan bağlantılı olan çocukların ilk sırada yer alması beklenen bir durumdur. Öğretmenler ve diğer çalışma grupları % 5’ini oluştururken, öğretmen adayları ve çocuk ve öğretmenin aynı çalışmada çalışma grubunda yer aldığı belirlenmiştir. Genel olarak incelendiğinde okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili lisansüstü tezlerin en fazla çocukları dahil edildiği belirlenmiştir. Benzer şekilde Ahi ve Kıldan (2013)’in okul öncesi eğitimi alanında yapılan tezlerini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada da yürütülen tezlerde çalışılan grupların başında çocuklar gelmektedir. Ancak okul öncesi eğitimin önemli bir paydası olan öğretmenlerin ise sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. Ayrıca çalışma grubu olarak ailelere yer verilmediği de belirlenmiştir.

Tablo 5. Matematik kavramı ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1990	Yüksek lisans	Asfuroğlu, B.	Anasınıfına devam eden 5-6 yaş çocuklarına üçgen, daire ve kare kavramlarının kazandırılması
1992	Doktora	Çelen, N.	4-6 yaş çocuklarının sayı ve mekân korunumu kazanmasında sembolik oyunun işlevi
2000	Yüksek lisans	Dere, H.	Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına bazı matematik kavramlarını kazandırmada yapılandırılmış ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması
2003	Yüksek lisans	Sancak, Ö.	Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına sayı ve şekil kavramlarının kazandırılmasında bilgisayar destekli eğitim ile geleneksel eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması
2006	Yüksek lisans	İrkörücü, S.	Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 6 yaşındaki çocuklara uygulanan ev odaklı matematiksel destek programının çocukların matematiksel kavram edinimine etkisinin incelenmesi
2007	Yüksek lisans	Aydoğan Akuyşal, S.	6 yaş çocuklarının geometrik şekil ve sayı kavramlarının gelişiminde kavram eğitim programının etkisi
2009	Yüksek lisans	Yalım, N.	6 yaş çocuklarında matematiksel şekil algısı ve sayı kavramının gelişiminde drama yönteminin etkisi

2013	Yüksek lisans	Uzun, A.	Aile katılımı odaklı matematik destek programının okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların matematiksel kavram edinimine etkisinin incelenmesi
2015	Yüksek lisans	Karakuş, H.	Okul öncesi öğretmenlerinin matematiksel gelişimine ilişkin inanışları ile çocukların matematik kavram kazanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi dönemde matematik kavramlarına yönelik toplam 9 adet tez bulunmaktadır. Bu tezlerden 8 tanesi yüksek lisans iken sadece 1 tanesi doktora tezi olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında doktora tez çalışmasının sayısının yetersiz olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde çocuklara okul öncesi dönemde temel matematik kavramlarının geliştirilmesi ve sayı-şekil kavramları gibi matematik kavramlarının kazandırılmasının önemi üzerinde durarak, uyguladıkları farklı eğitim programlarının çocukların matematik kavramlarının kazanmasında etkili olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır (Asfuroğlu,1990; Dere, 2000; Sancak, 2003; İrkörücü,2006; Aydoğan-Akuysal, 2007; Yalım, 2009; Uzun, 2013; Karakuş, 2015).

Tablo 6. Fen kavramı ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
2006	Yüksek lisans	Çamlıbel-Çakmak, Ö.	Okul öncesi öğretmen adaylarının fene ve fen öğretimine yönelik tutumları ile bazı fen kavramlarını anlama düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi
2008	Yüksek lisans	Yurt,Ö.	Günlük yaşam etkinliklerine dayanan ev odaklı eğitim programının altı yaş çocuklarının bilimsel kavram kazanımlarına etkisinin incelenmesi
2013	Yüksek lisans	Gül Aksu, S	6 yaş çocuklarının canlı-cansız kavramları edinimine duyu temelli eğitim programının etkisi

Tablo 6'da fen kavramları ile ilgili 3 tane yüksek lisans tezin olduğu görülmektedir. Okul öncesi dönemde fen kavramları ile ilgili doktora tezi olmadığı görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinde ise iki tezin çalışma grubunu 6 yaş çocukları oluştururken, bir tanesinin ise öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmalar incelendiğinde fen kavramlarının okul öncesi dönem açısından önemli olduklarını belirtmişlerdir (Çamlıbel-Çakmak, 2006; Yurt, 2008; Gül Aksu, 2013). Ayrıca fen kavramlarının kazandırılması konusunda yapılan çalışmalarda uygulanan farklı eğitim programlarının etkili olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır (Yurt, 2008; Gül Aksu, 2013)

Tablo 7. Dil ve kavram ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1991	Yüksek lisans	Caferoğlu, C.	Anaokuluna devam eden 3-4-5 yaş çocuklarının renk ve büyüklük kavramlarının kavram bilgisi ve sözel ifade yönünden karşılaştırmalı olarak incelenmesi
2011	Yüksek lisans	Yıldız, T.	6 Ve 8 Yaş Çocuklarında Anlam Kafesi Kurmanın Kavram Gelişimine Etkileri
2015	Yüksek lisans	Kara, İ.	TV programlarının okul öncesi öğrencilerinin dil ve kavram gelişimine katkılarının öğretmen görüşleri açısından incelenmesi: Siirt ili örneği

2016	Yüksek lisans	Çoban Söylemez, E.T.	İkinci dil eğitimi alan ve almayan okul öncesi dönem çocuklarının dil ve kavram gelişimlerinin incelenmesi
------	---------------	----------------------	--

Tablo 7 incelendiğinde okul öncesi dönemde kavram ve dil gelişimi ile ilgili tezler görülmektedir. Tezler incelendiğinde 4 adet yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Yapılan tezlerde okul öncesi dönemde dil ve kavram gelişiminin önemi üzerinde vurgu yaptıkları belirlenmiştir (Caferoğlu, 1991; Yıldız, 2011; Kara, 2015; Çoban Söylemez, 2016). Bu alanda doktora tezi olmadığı görülmektedir.

Tablo 8. Zaman kavramı ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1999	Yüksek lisans	Kurtuluş,E.	Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş grubu çocuklarına yaratıcı etkinlikler yoluyla kavram (zaman kavramı) öğretilmesi
2008	Yüksek lisans	Er, N.H.	Zaman kavramıyla zenginleştirilmiş türkçe dil etkinliklerinin 5- 6 yaş çocuklarında zaman kavramı gelişimine etkisinin incelenmesi

Tablo 8 incelendiğinde zaman kavramı ile ilgili 2 adet yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; okul öncesi dönemde yaratıcı etkinliklerin (Kurtuluş, 1999) ve Türkçe dil etkinliklerinin (Er, 2008) zaman kavramının öğretilmesinde etkili olduğu belirtilmiştir.

Tablo 9. Mekân kavramı ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1992	Doktora	Çelen, N.	4-6 yaş çocuklarının sayı ve mekân korunumu kazanmasında sembolik oyunun işlevi
2005	Yüksek lisans	Kaya, S.	Mekân kavramlarının gelişimine yönelik çoklu ortam materyalinin okul öncesi çocuklarının kavram kazanımı üzerindeki etkisi
2016	Doktora	Koçak, Ö.	Üç boyutlu çizgi filmlerin okul öncesi kavramların mekanda konumla ilgili kavram gelişimine etkisi

Tablo 9'a bakıldığında mekân kavramı ile ilgili 2 tane doktora tezi, 1 tane yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 3 lisansüstü tezi olduğu görülmektedir. Çalışmalar incelendiğinde; kullanılan materyallerin çocukların mekân kavramına olumlu etkisi olduğu sonuçlarını verirken(Kaya, 2005; Koçak, 2016) , diğer çalışmada ise sembolik oyunun çocukların mekân kavramının gelişiminde bir işlevinin olmadığı (Çelen, 1992) sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 10. Kavram ve ölçek uyarlama çalışmaları ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
2007	Yüksek lisans	Uğurtay Üstünel, A.	Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu'nun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması
2010	Doktora	Yolcu, S.	Bracken Temel Kavram Gelişimi ölçeği İfade Edici Türkçe Formunun Oluşturulması Ve Temel Kavramlarla Kişilerarası Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

1990-2016 yılları arasında iki tane ölçek uyarlama çalışması yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu tezlerin bir tanesi yüksek lisans, bir tanesi de doktora tezidir. Bu sonuca göre, kavramlarla ilgili ölçek uyarlama çalışmalarının yeterli olmadığı düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde ise Uğurtay Üstünel (2007) ve Yolcu

(2010) tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılan ölçeklerin aynı ölçeğin farklı formlarının geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiş ve çalışma sonucunda farklı örneklemeler üzerinde ölçeklerin geçerliliği ve güvenilirliğinin sınanabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Tablo 11. Kavram ve oyun/ oyuncak ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
2005	Yüksek lisans	Çelik, C.	Oyun materyallerinin Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Kavram Gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi
2007	Yüksek lisans	Şahin, S.	4 yaş çocuklarının kavram edinimlerinde oyuncak odaklı ev eğitim programının etkileri

Tablo 11’de kavram ve oyun/oyuncak ile ilgili 2 adet yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. Çalışmalar incelendiğinde; çocuklarda kavram gelişimlerinde oyun materyali(Çelik, 2005) ve oyuncak odaklı ev eğitim programının (Şahin, 2007) etkili olduğunu belirtmişlerdir. Doktora tezi olmadığı saptanmıştır.

Tablo 12. Kavram ve okula hazır bulunuşluk ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
2003	Doktora	Uyanık Balat, G.	Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması
2010	Yüksek lisans	Sarıtaş, R.	Milli eğitim bakanlığı okulöncesi eğitim programına uyarlanmış gems (greatexplorationsinmathandscience) fen ve matematik programının anaokuluna devam eden altı yaş grubu çocukların kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi

Tablo 12’de yapılan çalışmalar incelendiğinde kavram edinimi ve hazır bulunuşluk düzeylerinin kurumda ve aile yanında kalma, anne-baba eğitim düzeyi, çocuğun okul öncesi eğitimden yararlanma durumu ve farklı sosyoekonomik düzeyde bulunan çocukların okula hazır bulunuşlukla ilgili kavram puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur (Uyanık Balat, 2003). Yüksek lisans tezinde ise altı yaş çocuklarının kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeylerinin geliştirilmesinde uygulanan programın etkili bir program olduğunu belirtmiştir (Sarıtaş, 2010).

Tablo 13. Kavram ve farklı öğretim yöntemleri ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1998	Yüksek lisans	Filiz, S.	Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4-6 yaş çocuklarının beslenme kavramlarının geliştirilmesinde öğrenme evresi yönteminin etkisi
2011	Yüksek lisans	Tepetaş, G.Ş.	6 Yaş çocuklarının Temel Kavram Bilgi düzeylerini Desteklemeye Yönelik Öyküleştirme Yöntemine Dayalı Bir Eğitim Uygulaması
2011	Doktora	Toran, M.	Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi
2015	Yüksek lisans	Zoroğlu, M.A.	Okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı kavram karikatürlerinin geliştirilmesi ve uygulanması

Tablo 13 incelendiğinde 3 adet yüksek lisans, bir adet doktora tezi olmak üzere toplam 4 tez olduğu görülmektedir. Tezler incelendiğinde ise kullanılan öğrenme evresi yönteminin (Filiz, 1998), öyküleştirme yönteminin (Tepetaş, 2011), Montessori yönteminin (Toran, 2011) ve yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı uygulamaların çocukların kavram gelişimlerinde etkisi olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 14. Farklı eğitimlerin kavram gelişimine etkisi ile ilgili lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1995	Doktora	Akman, B.	Anaokuluna devam eden 40-69 aylık çocukların kavram gelişimlerinde, kavram eğitiminin etkisinin incelenmesi
1999	Yüksek lisans	Çağlak, S.	Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş çocuklarına beden eğitimi etkinlikleri yoluyla kavram: Enerji öğretimi
2005	Doktora	Bütün Ayhan, A.	Anaokuluna devam eden altı yaş grubundaki çocukların kavram gelişiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin incelenmesi
2008	Yüksek lisans	Avşalak, K.	Okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi
2012	Doktora	Çamlıbel Çakmak, Ö.	Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-71 aylık çocuklara temel kavramların kazandırılmasında kavram eğitimi programının etkisinin incelenmesi

Tablo 14 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarında çeşitli eğitim programlarının çocukların kavram gelişimine etkileri incelendiği görülmektedir. Bu tezlerden 3 tanesi doktora tezi iken iki tanesini yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Çocukların kavram gelişiminde kavram eğitiminin (Akman, 1995; Çamlıbel- Çakmak, 2012), beden eğitimi etkinliklerinin (Çağlak, 1999), bilgisayar destekli öğretimin (Bütün Ayhan, 2005), müzik eğitiminin (Avşalak, 2008) çocukların kavram kazanımlarında etkili olduklarını saptamışlardır.

Tablo 15. Okul öncesinde kavramlar ile ilgili yapılmış diğer lisansüstü tezler

Yıllar	Türü	Araştırmacı	Tezin Adı
1993	Yüksek lisans	Aydın, N.	Ankara il merkezinde bulunan özel ve resmi kurumlara bağlı okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubu çocuklarının kavram eğitiminde yaratıcılık potansiyellerinin ve dönüştürülebilirliklerinin incelenmesi
1999	Yüksek lisans	Çıkrıkçı, S.	Çizgi filmlerin 5- 6 yaş çocuklarının kavram gelişimi ve kazanımına etkisi
2005	Yüksek lisans	Ulus, L.	Ankara il merkezinde görev yapan anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerinin 5-6 yaş çocuklarının kavram gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri ve eğitim programında kavram gelişimini destekleyici etkinliklere ne derece yer verdiklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi
2011	Yüksek lisans	İşnas, S.	Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği)

Aydın (1993) çalışmasında altı yaş grubu çocuklarının kavram eğitiminde uygulanan eğitim programının niteliği ile çocuğun yaratıcılık potansiyeli ve dönüştürülebilirliği arasında önemli bir ilişkinin olduğunu, Çıkrıkçı (1999) çizgi filmlerin 5-6 yaş çocuklarının kavram gelişimi ve kazanımında etkili olduğunu, Ulus (2005), Sırasıyla en çok yer verilen kavramların sayı, renk, şekil, duyu kavramları ile karşıt kavramlar olduğu, kazandırmakta güçlük yaşanan kavramların ise, zaman, yön, sayı, şekil kavramları ile karşıt kavramlar olduğunu ve öğretmenlerin kavram gelişimini destekleyici olarak çoğunlukla her gün okuma yazmaya hazırlık çalışmalardan, en az ise ise rutin etkinlikler ve müzik etkinliklerini olduğunu, İşnas (2011) ise çalışmasında masalların çocuktaki kavram gelişimi üzerinde olumlu etkilediğini saptamışlardır.

SONUÇ

Okul öncesi eğitimde kavramlar ile ilgili 1990-2016 yılları arasında yapılan çalışmaların incelenmesi sonucunda bu yıllar arasında 31 yüksek lisans, 8 doktora tezi olmak üzere toplam 39 tane lisansüstü tez yapıldığı belirlenmiştir. Bu sayı YÖK veri tabanında kavramlar konusunda yapılan tüm tezlerin %5'ine karşılık gelmektedir. Bu durum okul öncesi eğitimi alanında kavramlar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının sınırlı sayıda olduğu göstermektedir.

Çalışmalarda matematik kavramı, mekân kavramı, oyun/oyuncak, fen kavramı, dil ve kavram, zaman kavramı, kavram okula hazırbulunuşluk, kavram ve farklı öğretim yöntemleri ve ayrıca ölçek uyarlama çalışmalarına ayrıca ölçek uyarlama çalışmalarına yer verildiği belirlenmiştir.

Yapılan tez çalışmaları yıllara göre incelendiğinde kavramlar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarında ciddi bir artış olduğu tespit edilmiştir. Bunun la birlikte bu konuda en fazla lisansüstü çalışmanın yapıldığı kurumun Gazi Üniversitesi olduğu görülmüştür.

Lisansüstü tezlerde en fazla nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür. Karma ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışma sayısının sadece 2 olması dikkat çekici bir sonuçtur. Araştırmalarda daha derinlemesine bilgi edinmek için nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı yöntemlerin tercih edilmesinin alana daha fazla katkı sağlayacağı söylenebilir.

Çalışma grubu olarak en fazla “çocuklarla” çalışıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, en fazla matematik kavramı çalışıldığı görülmüştür. Ayrıca fen kavramı, zaman kavramı ve dil-kavram ile ilgili tezlerde sadece yüksek lisans tezi yapıldığı; hiç doktora tez çalışması kapsamında çalışmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde ise, okul öncesi eğitimde çocukların kavramların kazanılmasının önemli olduğu, çocuklarda kavram gelişimlerine yönelik çeşitli eğitim programlarının, etkinliklerin ve farklı öğretim yöntemlerinin çocukların kavram gelişimlerine olumlu katkılar sağladığı vurgulanmıştır.

Sonraki araştırmalarda nitel araştırma yöntemlerinin de kullanıldığı çalışmaların, doktora düzeyinde daha fazla çalışmanın, ölçek uyarlama ve geliştirme çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Ahi, B., Kıldan, A.O. (2013). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2002-2011), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 13, Sayı 27, 23 – 46

Alisinanoğlu, F., Özbey, S., Kahveci, G. (2007). Okul Öncesinde Fen Eğitimi. (Birinci Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Arı, M., Üstün, E. ve Akman, B.. (1994). 4-6 Yaş anaokuluna giden ve gitmeyen çocukların kavram gelişimlerinin karşılaştırılması, 10. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Seminer Kitabı, YA-Pa Yayınları, 197-214.

Akman, Berrin. (1995). Anaokuluna Devam Eden 40–69 Aylık Çocukların Kavram Gelişimlerinde, Kavram Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara

- Asfuroğlu, B. (1990). Anasınıfına devam eden 5-6 yaş çocuklarına üçgen, daire ve kare kavramlarının kazandırılması. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi: Adana
- Avşalak, K. (2008). Okul öncesi dönem 60-72 aylık çocuklara uygulanan müzik eğitiminin kavram gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul
- Aydın, N. (1993). Ankara il merkezinde bulunan özel ve resmi kurumlara bağlı okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubu çocuklarının kavram eğitiminde yaratıcılık potansiyellerinin ve dönüştürülebilirliklerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara
- Aydoğan Akuyal, S. (2007). 6 yaş çocuklarının geometrik Şekil ve sayı kavramlarının gelişiminde kavram eğitim programının etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi: Aydın
- Boehm, A. E. (2000) . Boehm-R Boehm Test of Basic Concepts Revised Manual. U.S.A: San Antonio, The Psychological Corporation. Harcourt Assessment Company
- Bütün Ayhan, A. (2005). Anaokuluna devam eden altı yaş grubundaki çocukların kavram gelişiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin incelenmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi: Ankara
- Çağlak, S. (1999). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarına Beden Eğitimi Yoluyla Kavram Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul
- Caferoğlu, C. (1991). Anaokuluna devam eden 3-4-5 yaş çocuklarının renk ve büyüklük kavramlarının kavram bilgisi ve sözel ifade yönünden karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Ankara
- Çamlıbel-Çakmak, Ö.(2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının fene ve fen öğretimine yönelik tutumları ile bazı fen kavramlarını anlama düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi: Bolu
- Çamlıbel-Çakmak, Ö.(2012). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-71 aylık çocuklara temel kavramların kazandırılmasında kavram eğitimi programının etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi : Konya
- Çelen, N. (1992). 4-6 yaş çocuklarının sayı ve mekân korunumu kazanmasında sembolik oyunun işlevi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi : Ankara
- Çelik, C. (2005). Oyun materyallerinin Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Kavram Gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi : Konya
- Çıkrıkçı,S.(1999). Çizgi filmlerin 5- 6 yaş çocuklarının kavram gelişimi ve kazanımına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi: Ankara
- Çoban Söylemez, E.T. (2016). İkinci dil eğitimi alan ve almayan okul öncesi dönem çocuklarının dil ve kavram gelişimlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara
- Dere, H. (2000). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına bazı matematik kavramlarını kazandırmada yapılandırılmış ve geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi: Ankara
- Er, N.H. (2008). Zaman kavramıyla zenginleştirilmiş türkçe dil etkinliklerinin 5- 6 yaş çocuklarında zaman kavramı gelişimine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi : Konya
- Filiz,S. (1998). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4-6 yaş çocuklarının beslenme kavramlarının geliştirilmesinde öğrenme evresi yönteminin etkisi. Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul
- Gül Aksu, S. (2013). 6 yaş çocuklarının canlı-cansız kavramları edinimine duyu temelli eğitim programının etkisi Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi: Antalya
- İrkörücü, S. (2006). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 6 yaşındaki çocuklara uygulanan ev odaklı matematiksel destek programının çocukların matematiksel kavram edinimine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- İşnas, S. (2011). Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi: Afyon

- Kara, İ. (2015). TV programlarının okul öncesi öğrencilerinin dil ve kavram gelişimine katkılarının öğretmen görüşleri açısından incelenmesi: Siirt ili örneği. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi : Konya
- Karakuş, H. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin matematiksel gelişimine ilişkin inanışları ile çocukların matematik kavram kazanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaya, S. (2005). Mekân kavramlarının gelişimine yönelik çoklu ortam materyalinin okul öncesi çocuklarının kavram kazanımı üzerindeki etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi: Ankara
- Koçak, Ö. (2016). Üç boyutlu çizgi filmlerin okul öncesi kavramların mekanda konumla ilgili kavram gelişimine etkisi. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi: Erzurum
- Kurtuluş, E. (1999). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocuklarına yaratıcı etkinlikler yoluyla zaman kavramının öğretilmesi. Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul
- Li, X., Atkins, M. S. (2004) . Early Childhood Computer Experience and Cognitive and Motor Development. Pediatrics Vol. 113 No. 6 1715–1722. <http://pediatrics.aappublications.org/cgi/content/abstract/113/6/1715> (19.02.2009)
- Manocha, A., Narang, D. (2004). Concept development status of rural preschoolers. Journal of Human Ecology, 16(2): 113-118.
- Prater, M. A. (1993). Teaching concepts: procedures for the design and delivery of instruction. Remedial and Special Education, 14(5), 51-66.
- Sancak, Ö. (2003). Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına sayı ve şekil kavramlarının kazandırılmasında bilgisayar destekli eğitim ile geleneksel eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi: Ankara
- Sarıtaş, R. (2010). Milli eğitim bakanlığı okulöncesi eğitim programına uyarlanmış gems (great explorations in math and science) fen ve matematik programının anaokuluna devam eden altı yaş grubu çocukların kavram edinimleri ve okula hazır bulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi: Ankara
- Senemoğlu, N. (2000). Gelişim Öğrenme Öğretim. Ankara: Gazi Kitabevi
- Şahin, S. (2007). 4 yaş çocuklarının kavram edinimlerinde oyuncak odaklı ev eğitim programının etkileri. İnönü Üniversitesi: Malatya
- Tepetaş, G.Ş. (2011). 6 Yaş çocuklarının Temel Kavram Bilgi düzeylerini Desteklemeye Yönelik Öyküleştirmeye Yönelik Bir Eğitim Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi: Ankara
- Toran, M. (2011). Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- Uğurtay Üstünel, A. (2007). Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu'nun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- Ulus, L. (2005). Ankara il merkezinde görev yapan anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerinin 5-6 yaş çocuklarının kavram gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri ve eğitim programında kavram gelişimini destekleyici etkinliklere ne derece yer verdiklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- Uyanık- Balat, G. (2003). Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin karşılaştırılması, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara
- Uzun, A. (2013). Aile katılımı odaklı matematik destek programının okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların matematiksel kavram edinimine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi : Çanakkale
- Ülgen, G. (1996). Kavram Geliştirme. İkinci Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Ürkün, M (1992). Okulöncesi dönemde 4-5 yaşlarındaki çocuklara uygulanan matematiksel kavramlara dayalı destekleyici eğitim modelinin yaş ve cinsiyete göre etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Üstün, E., Akman, B. (2003) . Üç Yaş Grubu Çocuklarda Kavram Gelişimi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 24. 137-141.
- Yalım, N. (2009). 6 yaş çocuklarında matematiksel şekil algısı ve sayı kavramının gelişiminde drama yönteminin etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi : Konya
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 37(1). S.78-97.
- Yıldız, T. (2011). 6 Ve 8 Yaş Çocuklarında Anlam Kafesi Kurmanın Kavram Gelişimine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi: İstanbul
- Yoleri, S. (2010). Bracken Temel Kavram Gelişimi ölçeği İfade Edici Türkçe Formunun Oluşturulması Ve Temel Kavramlarla Kişilerarası Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi: İstanbul
- Yurt, Ö. (2008). Günlük yaşam etkinliklerine dayanan ev odaklı eğitim programının altı yaş çocuklarının bilimsel kavram kazanımlarına etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Ankara
- Zoroğlu, M.A. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı kavram karikatürlerinin geliştirilmesi ve uygulanması. Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi: Rize